

**Стан нервово-м'язових закінчень мімічних м'язів
в умовах експериментальної нейропатії
лицевого нерва
Н.І.Шовкова**

*Івано-Франківський державний медичний університет,
кафедра патологічної фізіології (зав., д-р .мед. наук, проф. В.А.Левицький)*

Для сучасної медицини значний інтерес представляють дані про морфологічну перебудову структури нервово-м'язового апарату при нейропатіях різного генезу. Розкриття суті цих процесів створює передумови для впровадження нових способів лікування і корекції з метою підтримки на оптимальному рівні працездатності нерво-м'язових комплексів та запобігання від можливих рецидивів порушення їх функції.

Мета роботи - вивчити морфо-функціональну перебудову нервово-м'язових закінчень лицевого нерва кроля в умовах холодової експериментальної нейропатії.

Результати дослідження. У тварин на 7 добу після початку експерименту в мімічних м'язах спостерігається варикозоподібні потовщення по довжині термінальних нервових волокон, зменшення площі розгалуження термінальних гілок рухового аксону, які утворюють пресинаптичний полюс аксом'язових синапсів. На кінець 2 тижня у м'язових і нервових елементах мімічних м'язів відбувається докорінна структурна перебудова. Її характер і ступінь є різноманітними, що пояснюється неоднаковою стійкістю різних м'язових і нервових елементів до холодової травми, в результаті чого розвиваються три процеси: явища подразнення, структурна перебудова за типом проліферації і дегенеративні зміни частини нервових волокон. Явища подразнення нерва, як і в попередній термін дослідження, відбуваються в результаті стиснення і розтягування, які безумовно мають місце в паралізованих м'язах.

Через 90 діб проліферація кінцевих елементів існуючих рухових нервових закінчень здійснюється або за рахунок сильного розростання терміналей вздовж м'язового волокна, де вони утворюють досить розгалужені сплетення або розростання підшви рухових бляшок по довжині і ширині м'язових волокон. При цьому збільшується кількість термінальних гілочок і нейрогліоцитів.

У випадках тривалого перебігу нейропатії (понад 120 діб) велика кількість м'язових волокон піддається дистрофії і деструкції. Розміри значної частини рухових бляшок зменшуються. Нейрогліоцити набухають, в їх ядрах з'являються аргірофільні зерна.

Оцінюючи питому вагу прогресивних і регресивних морфологічних перетворень в м'язах і наявність стійких структур в умовах нейропатії, можна відзначити значну перевагу у бік регресивних процесів. Наявність процесів деструкції в м'язах дає можливість стверджувати, що при нейропатії відбувається не тільки функціональне пристосування до нових умов діяльності, а й докорінна структурна перебудова багатьох частин нервово-м'язових комплексів.